

Slovenskim železničarjem!

Dne 3. februarja se je vršila v Ljubljani kon-ferenca zastopnikov železničarskih strokovnih organizacij od Maribora do Pulja — tedaj vsega avstrijskega slovenskega juga. Konferenco je pozdravil v imenu jugoslovanske socialnodemo-kratične stranke sodrug Anton Kristan. V izbra-nih besedah je povdaril pomen in važnost stro-kovne organizacije, ki sloni na razrednih stali-šču, ki je mejverska in mednarodna. Konstatiral je, da vojne grozote niso ubile volje delavstva in njegove težnje, da si v trdni organizaciji zgra-di prepotrebno oporo za vse gospodarske boje sedanosti in bodočnosti. Število pripadnikov centralne strokovne organizacije vedno raste — iz poročila žužnega tajništva je pač razvideti, da se vrste niso zmanjšale, temveč celo ojačale, zlasti zadnje mesece. Jugoslovanska socialna dem. stranka je ponosna na to, ker vidi v trdni strokovni organizaciji jamstvo, da se bodo stro-kovni boji sistematično in uspešno mogli izbo-jevati v prid železniškega delavstva. Vendar — sodrug železničarji — dejal je govornik — kje je vaša politična organizacija? Pravite, da ste socialni demokrati; razloženi ste, če bi kdo dvomil o tem — ali, prijatelji! facta loquun-tur, govore naj dejstva. Govornik je razložil, da ne smejo biti le besede, ampak, da je treba dejanja.

Sodrug železničarji! Jugoslovanska social-na dem. stranka ima svoj delokrog po vsem slovenskem jugu. Nad Mariborom se začnejo naša tla — končajo se na koncu Dalmacije, slo-venska Koroška do hrvatskih mej — vse to je teritorij, kjer imamo sedaj potom političnih orga-nizacij, vzbuditi slovenskega delavca na politično delo. Vi imate strokovne skupine, vi vozite slu-žbeno in izven službe po celi domovini — kdo je bolj poln kot vi, da povsod tam, kjer so ni ustanovljene politične lokalne organizacije, uredate, da se ustanovi. V Mariboru, nad Mari-borom, preko Marenberga, proti Ormožu in Ptuj, nazaj doli proti Zidanemu mostu, do hrva-ske meje itd. itd. — koliko krajev, kjer se ni po-litične organizacije jugoslovanske soc. dem. stranke. Sodrug železničarji — takoj pojdite na delo! Ako želite kaj informacij — obrnite se na strankinega tajnika sodr. Petrojana (uprava »Na-preja« v Ljubljani) in takoj bo vsakemu ustre-ženo. Ako se potrudite ter svojo agilitet le v nekoliko udeležujete, bo stranka imela v krat-kega najmanj 50 novih političnih organizacij. Stara prislovica je že, da so železničarji pionirji kulture. Sodrug slovenski železničarji! Tudi na Vas je, da z nami vred orjete ledino političnega dela po našem jugu!

In še nekaj! Jugoslovanska socialna dem. stranka ima svoj dnevnik — naš »Naprej«. Ali ne bi bilo v redu, če vsaka strokovna skupina določi dva, tri sodruga, da se lotijo dela: nabi-rati naročnikov na »Naprej«. Ogrno 15.000 žele-zničarjev živi od Maribora do Trsta na naših tleh — koliko jih je, ki so naročeni na naš dnev-nik? Kdor ne zmore 2 K 50 vin. na mesec za »Naprej« — naj se naroči na tednik »Delavec«, saj včez med delavcem in politično stranko mora biti, in to včez predstavlja v izborni obliki stran-kin tisk! Pa ne samo med železničarji — saj v prihajate v dotiko še z drugimi delavci, vprašajte jih, kaj boro — in če nimajo ne »Napreja« in ne »Delavca«, priporočite jim enega ali dru-gega. Številke za agitacijo in propagando dobite od naše uprave. — Časi so resni, in na tem je, kako se uporabi doba, v kateri živimo.

Sodrug železničarji! Na delo kot socialisti, kot socialni demokrati, kot možje, ki razumete pomen današnjih dni. Prav tako kot ste zgra-dili močeno stavbo lastne strokovne organiza-cije — prav tako skrbite, da skupno zgradimo veliko in močno jugoslovansko socialnodemo-kratično stranko!

Verus.

Mirovna pogajanja.

Dunaj, 3. februarja. Brzojavni korespon-denčni urad ponoča iz Bresta Litovskega z dne 1. februarja:

V imenu ukrajinske ljudske republike je na-znanil Severjuk, da ni dosedanjí predsednik ukrajinske delegacije Holubovič več prišel in da prevzame on predsedstvo. Nato je opozorjal Se-verjuk, sklicujoč se na zadnjo plenarno sejo, na to, da je bilo priznано mednarodno stališče, v lanskem novembru od ukrajinske centralne rade proklamirane ljudske republike na plenarni seji 10. januarja tako od sovjeta ljudskih komisarjev kakor tudi od zastopnikov četverozveze. Nasproti izjavi Trockega, ki poizkuša, sklicujoč se na neko njemu došlo brzojavko, utajiti stališče in pravice ukrajinske delegacije, ugotavlja go-vornik, da nasprotuje ta Trockijeva izjava vsem njegovim prejšnjim izjavam. Nasproti temu je prisiljena ukrajinska delegacija, da izjavi: ukra-jinska centralna rada je stremela po tem, da osnuje zvezo vseh republik, nastalih na ozemlju prejšnjega ruskega carstva, in da ustvari sku-pno federativno vladno na Ruskem. Toda kljub vsem tem poizkusom se ni moglo ustvariti ta-kega skupnega federativnega organa in kakor kaže sedanji položaj, ga tudi ne bo. Zato se je opustila tvorba federativne republike in se je opustila Ukrajina za popolnoma samostoj-no, od nikogar odvisno državo. S tem je bilo do-ločeno samostojno mednarodno pravno stališče

ukrajinske ljudske republike in določena je bila njena politika napram njenim sosedom. Sklice-vanje na to, da zastopa v ukrajinski republiki harkovski izvršilni odbor boljše interese delov-nih razredov, se kaj lenko ovrže, a se tiče le no-tranjih odnosov, ki niso podvrženi medna-rodni kontroli. Če dalje izjavlja Trockij, da nima ukrajinska delegacija pravice zastopstva, ker je ne priznava harkovski izvršilni odbor, tedaj bi morala v prvi vrsti odložiti ruska delegacija svojo pooblastilo, ker v njenem zastopstvu ni ne zastopnikov krinskih Tatarov, ne donskih ko-zakov, ne kavkaskih ljudskih plemen, ne Sibi-rije, ki tudi ne priznava vlade ljudskih komi-sarjev. Kakor se je skliceval Trockij na podlagi neke brzojavke, bi se z enako pravico lahko sklicevala ukrajinska delegacija na neko brez-žično brzojavko iz druge polovice januarja, gla-som katere, so se dvignili nekateri petrograški polki za obrambo konstituantne proti vladi ljud-skih komisarjev in so se odigrali pociestni boji z nepovoljnim izidom za obstoječo vladno. Zato bi ukrajinska delegacija lahko zahtevala, da se ne priznava več delegacija sovjeta ljud-skih komisarjev. A tega ne stori, ker smatra to za rusko vprašanje. Končno je predlagal Sever-juk, da se prepreči nadaljne napačne razlage in nasprotujoče se izjave, da se imenoma prizna ukrajinsko republiko kot popolnoma samostoj-no in od nikogar odvisno državo in se s tem ugotovi končno veljavno njeno mednarodno stališče — kakor tudi upravičenost zastopstva delegacije.

Nato je podal zastopnik ukrajinskega izvrš-ilnega odbora Medvjedev izjavo, da izvrš-ilni odbor od vsega začetka ni priznaval kijev-ski radi upravičenosti, da bi govorila v imenu ukrajinskega ljudstva. Kijevska delegacija se je bila pogajala za hrbtom ukrajinskega ljudstva, tajno in ločeno od ruske delegacije. To je izpod-kopalo temelje moči kijevske rade. Res je, da hoče ukrajinsko ljudstvo splošen mir na podlagi »brez aneksij in kontribucij« in pravice samo-odločevanja narodov, a hoče ta mir skupno z vso rusko federativno republiko. Glede okupi-ranega ozemlja soglašata ljudsko tajništvo s stališčem, ki ga je bila tukaj zastopala ruska de-legacija in izjavlja, da ukrajinsko ljudstvo ne bo priznavalo kakršnikoli pogodb s kijevsko rado in da ne bo živela, če je ne prizna in odobri de-legacija ruske federativne republike.

Nato je izjavil Trockij, da ni mogoče mešati priznanja samostojnosti ali neodvisnosti kake države s priznanjem te ali one vlade. Ko je postalo tukaj svoj čas vprašanje kijevske ra-de praktično še ni imel proces samoodločevanja Ukrajine končno veljavni obliki. Sicer je, pa Trockij že takrat, ne da bi bil izzval protest rade, opozorjal na to, da je potreben poprejšen sporazum med obema tukaj zastopanimi de-legacijama ravno sprito, se ne razjasnjenega polo-žaja v Ukrajini zlasti glede njenih mej in vseh drugih spornih vprašanj. Ta izjava je bila po-membne važnosti, a se je danes ni dotaknil predsednik delegacije rade v svojih izjavanjah. Iz te izjave sledi, da postane brezumno in brezveljavno vsako sporazumljenje med kijev-sko rado in centralnimi državami, ki izjavi ugo-vor ruske delegacije zaradi se ne izvršene ome-jitve. Centralne države imajo interes na tem, da precizirajo v materialnem oziru svoje razmerje napram Ukrajini. V nekaterih krogih precej-jejo separatistične tendence v današnji revolu-cionarni Rusiji, zlasti v obmejnih ozemljih pre-jšnje ruske države. Čim bolj se namreč utrjuje, moč sovjeto v vsej deželi, tembolj prestav-ljajo posedujoči razredi svoje separatistične tendence na obmejna ozemlja. Če bi zamagale te skupine v sedanji Rusiji, bi postale takoj zopet nosilke civilizacije, za katero so se pogajale pod stariim režimom tako trdovratno. Zastop-niki centralnih držav ne morejo prevzemati vloge razsodnikov glede sedanjih razmer v Ru-siji in Ukrajini. Prej ko slej vztraja na stališču, izraženim že od vsega začetka in ponavlja zla-sti sedaj, ko so vstopili tudi zavezniški ukrajin-skega izvrševalnega odbora v zvezo ruske de-legacije, da se priznavajo le take pogodbe s ki-jevsko rado, ki jih odobrava tudi ruska de-legacija.

V imenu delegacije rade je izjavil nato Lu-binskij: Izjave Trockega, ki je ponovno na-pačno tolmachi odnosaje med posameznimi na-rodi prejšnje Rusije in med novimi državami, nastalimi na teh ozemljih, so dajale večkrat pri-liko za odločen protest, ali ker so bile, to no-tranje zadeve, nismo hoteli doslej javno obra-vnavati teh vprašanj. Sedaj pa, ko je proglasila centralna rada popolno neodvisnost naše re-publike in so jo priznale tudi prijateljske in druge države, niso ta vprašanja za nas nič več no-tranja vprašanja. Govornik opozorja na to, da se končava revolucijsko l. 1917, kakor se je bi-lo pričelo še pod carjevim žezlom s streljanjem v Petrogradu, prav tako pod boljševiki, kakor tudi z vnetimi pripravami, da se razžene konsti-tuantna, sklicana na edino možni podlagi. Kakor so bile vlade od začetka revolucije različne, so pa bile povsem solidarne v svojem socialisti-čnem stremeljenju in v pohlepem poželjenju, da zadavijo iznova ostale narode. Vlada boljševi-kov se očitno oddaljuje od federalističnih ide-alov, od katerih so prožeti voditelji nevladajočih narodov. Glasne izjave boljšev. o popolni svo-bodi narodov Rusije, so le groba demagogična sredstva. Vlada boljševikov, ki je razgnala kon-

stituantno in se opira na bajonete plačnikov rde-če garde, ne bo nikdar izvedla v Rusiji pravična načela pravice samoodločevanja narodov. Do-brro vedo, da jo ne bodo priznavale množestvil-ne republike, kakor Ukrajina, donsko ozemlje, Kavkaz in druge, za svojo vladno, temveč da jim bo rusko ljudstvo tudi samo odkrilo pravico, da izvede ta načela. Le iz strahu pred razvojem nacionalne revolucije, so postavili boljševiki z njim prirojen demagogijo v Rusiji in tudi tukaj na mirovni konferenci načelo pravice samoodlo-čevanja. Govornik označuje nato strahovlado boljševiške vlade, ki obdoljuje celo znane so-cialiste in stare revolucionarje, kakor da bi bili buržvazijci in izpodkopava s popolnoma na-pačnimi, tendencioznimi opisi vlado te ali one mlade republike. Ve namreč, da se kaže podira, nego gradi iznova. Lubinskij poda predzgod-o vno harkovske ukrajinske delegacije, ki je pri-šla na poziv in s sodelovanjem boljševikov v Brest Litovsk. Nato pravi: ukrajinska rada tvo-ri prvo vladno na Ruskem, ki je sestavljena iz-ključno iz socialistov. Po svojem načinu je ustvarilo ukrajinsko ljudstvo svojo državo. Pod varstvom iz njenih vrst prihajajoče ukrajinske inteligence so se organizirali ukrajinski delavci, vojak in kmetje in so pritegnili tudi vse one skupine prebivalstva, ki ne izhajajo iz Ukrajine, a ki živijo na ukrajinskih tleh. Toda že pod ca-rizmom so bili pošiljali v ukrajinsko ozemlje in na sosedne fronte predvsem vojake neukrajin-skega pokolenja. Ti neukrajinski vojaki so bili ustanovili v nekaterih ukrajinskih mestih svoje vojaške sovjetke, ki so se jih udeleževali včasih tudi zastopniki delavstva dotičnih mest. Petro-graški boljševiki, prožeti želje, da se pod kateri-koli pretvezo umešavajo v notranje življenje Ukrajine, so pričeli zahtevati od ukrajinske vla-de, da se naj preda vsa vladna oblast Ukrajine ravno tem vojaškim sovjetom, brez vsakega oziroma na zahtevo, postavljeno od boljševikov na mirovni konferenci, da se naj odstranijo tuje če-te iz zasedenega ozemlja. Ukrajinska vlada se-veda ni mogla izpolniti te zahteve. Drugi povod za vmešavanje je bila zahteva petrograških boljševikov, popolnoma nasprotujoča predpi-som za volitev v rado, da naj se razpiše nove volitve za rado, zahteva, ki je očitna kršitev pravice samoodločevanja. Volitve za konsti-tuantno so bile po vsem ukrajinskem ozemlju si-čajna zmaga centralne rade. Sedaj se je poslu-žila petrograška vlada zadnjega sredstva, da je sklicala ukrajinski kmetijski in vojaški kongres v Kijev s tihiim sporazumom centralne rade. Od 2000, na ta kongres došli delegatov, je izrekla ogromna večina zaupanje centralni radi, mala četa boljševikov, približno 80 mož, je pobegnila in se preselila v Harkov, da se proglasi kot nova vlada ukrajinske ljudske republike. Tje so po-slali nato ljudski komisarji neorganizirano tolpo rdeče garde, da oropa prebivalstvo harkovske-ke okraja in da štiti harkovsko vladno pred pre-bivalstvom harkovskega okraja. To so sile, na katere se opira harkovska vlada. Nobenega dvoma ni, da ta tako nastala harkovska vlada ni polklicana, da bi zastopala ukrajinsko repu-bliko, temveč se je komaj lahko smatra za za-stopstvo mesta Harkova. Lubinskij je končal: »Naša zgodovina in naša bodočnost širokih plasti ljudstva bodo odločila, če ima Trockij prav ali mi, kdo je socialist in kdo protirevolu-cionar, kdo gradi in kdo ruši.

Nato je podal predsednik avstrijsko-ogrske delegacije grof Czernin sledečo izjavo: Z ozirom na izpremenjeni položaj, ki ga je bil ugo-tovil predsednik ruske delegacije na plenarni seji z dne 13. januarja glede vprašanja, da se priznajo in potrdijo le take pogodbe z Ukrajino, ki jih formalno potrdi vlada federativne ruske republike, izjavljam delegacije zaveznikov spr-ičo pravkar obrazloženega stališča delegacije kijevskega ministrskega sveta sledeče: Nobe-nega povoda nimamo, da bi preklicali ali ome-žili priznanje ukrajinske delegacije kot samostoj-ne delegacije in pooblaščenega zastopstva, iz-rečeno na plenarni seji 12. januarja. Povod pa imamo, da priznavamo že sedaj ukrajinsko ljudsko republiko kot svobodno, suvereno drža-vo s pravico, da sklepa že sedaj samostojno mednarodne pogodbe.

Gospod Trockij je nato kratko izjavil, da ni izpremenil svojega dosedanjega naziranja o ukrajinski državnosti in da mora opozorjati na to, da bo četverozveza težko določila zem-ljepisne meje pravkar priznane države. Pri mi-rovnih pogajanjih pa ni vprašanje mej države postransko vprašanje.

Nato je bila seja zaključena.

Za slovenske invalide.

Prošnja in poziv slovenski javnosti. Vojna seka in kolje brez usmiljenja. Žrtve njene so silne in neštete. Ali moremo mi, ki smo doma na varnem in mirnem, biti njim nasproti brezbržni? Ne! Mrtvim stavimo spomenike. Ali bomo pa pri tem živih čisto pozabili? Mrtvim slava in večni pokoj, a živim — pomoč! Ravno ti siromaki, ki so izgubili v kr-vavem mežu oči, roke ali noge, posluš, pa-met... in bodo nosili te sledove vojne do svo-je smrti, so vredni našega najgloblje-ga sočutja, a potrebni tudi dejan-ske pomoči. Seveda je dolžna skrbeti zanje država, za katero so se žrtvovali. Država bo tudi svoj

del storila; a država vendar nima — živega srca. Zato so se poleg državne skrbi in v stiku z njo stvorile pri vseh narodih organizacije (društva, odbori, naprave), ki so prevzele nalogo, za svoje rojake-invalidne skrbeti in jim breme življenja, ki jim ostane itak dovolj težko, kar najbolj mogoče olajšati.

Ali naj samo mi Slovenci svojih nes-rečnih rojakov pozabimo? Del našega naroda so, branilci našega domovja, udje našega tele-sa, kri naše krvi. Kako bi jih mogli mi, ki smo zdravi in celih udov, gledati v njih bedi, pa ne jim pomagati, kolikor moremo?

Iz tega vzroka se je — dovolj pozno — se-stavil slovenski odbor za preskrbo invalidov, ki ima svoj glavni sedež v Ljubljani, a želi, da se mu slični odbori pridružijo po vseh sloven-skih pokrajinah. Naloga tega odbora je jasna in bo njegove namene odobral in v veseljem pozdravil vsak človeško in krščansko čuteč Slovenec.

Odbor se torej obrača do vseh rojakov in apelira na njih človekoljubnost, rodoljubnost in krščanstvo: Pomagajte ubogim žrtvam vojne, našim rojakom-invalidom kar največ mogoče, da bodo mogli lažje prenašati svojo nemilo usodo! Vsak zdrav človek naj bi čutil v sebi dolžnost, prispevati svoj del k oskrbi in preskrbi teh betežnikov, ki jih je za-dela kruta usoda. Hvaležnost za to, da smo sami živi in zdravi, naj nas priganja k temu!

Prosimo zanje materialne in mo-ralne pomoči.

Materialne. Ako hočemo invalidom poma-gati k boljšemu življenju, potrebujemo predvsem denarnih sredstev. Odbor ne misli od-vzemati državi njenih obveznosti do invalidov; skrbel bo le, da bodo invalidi prišli vselej do svojih pravic, ki jih smejo zahtevati od države. A v mnogih slučajih je državna pomoč nezado-stna. Ako se hoče invalidom pomagati, je po-treba znatnih vsot. Odbor se obrača zlasti do onih, ki so boljše založeni, in še po-sebe do onih, ki jim je bila gmojna sreča v vojni mila, da se izkažejo s primerno podporo žrtvam iste vojne.

Darovi naj se pošiljajo »Dobrodelni pisarni« v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35.

Invalidom pa se ne pomaga samo z denar-no podporo, ampak tudi in zlasti s tem, da se jim preskrbi primerno delo in služba. In v tem oziru apelira odbor na vsake vrste de-odajalce in gospodarje, da naj bla-godotno sprejmejo invalide v delo in službo s primernim plačilom.

Odbor pa prosi občinstvo, naj uboge inva-lide tudi moralno podpira s tem, da je do njih sočutno in prijazno, da jih tolaži, pa tudi osrčuje in bodri. Mnogi invalidi so potrti in malosrčni, kar zopet slabo vpliva na njih duševno in telesno življenje. Takim je tre-ba tolažbe in bodrila, posebno še bodrila k ve-selju za delo. Brezdelnost, lenoba je naj-večji sovražnik invalidov, je njih poguba. Delo daje veselje do življenja. Zato naj se vsi invalidi navajajo k temu, pa naj se jim tudi daje priložnost, da dobe svojim zmognostim pri-merno delo. Najprej se mora vsak izvežbati v kakem poklicu, k čemur je večkrat treba ne-koliko ali še precej moralne sile, in potem naj tisti poklice res izvršuje.

Poleg brezdelnosti so invalide izpostavljeni tudi drugim moralnim nevarnostim, med kate-rimi je v prvi vrsti pijančevanje. Slavno občinstvo se nujno prosi, da naj ne bo prera-dodarno s to vrsto tolažbe, ki jim utegne biti pogubna.

Odbor se je obrnil tudi do deželnega šol-skega sveta, naj se po šolah opozore otroci, da ne bodo ubogih pohabljenec zaničevali in žalili, marveč jim zaradi velikih žrtv, prinese-nih domovini, skazovali primerno spoštovanje.

Odbor se trdno nadeja, da bo naša jav-nost imela in pokazala popolno umevanje velike in lepe naloge, ki je nam vsem s tem dana, in bo po svojih najboljših močeh podpirala to člo-vekoljubno, rodoljubno in bogoljubno započetje.

V Ljubljani, 29. januarja 1918.

Odbor: Dr. Louro Pogačnik, predsednik; dr. Vladimir Ravnihar, 1. podpredsednik; Jan. Kalan, 2. podpredsednik; Dr. Fran Jež, tajnik; A. Mrkun, blagajnik; Ign. Nadrah, zastopnik knezoškofijstva; Fr. Govekar, zastopnik m. ma-gistrata; dr. V. Murnik, zastopnik trgovaške zbor-nice; poslanec Jos. Gostinčar; sodni svetnik Fr. Milčinski; inž. Vladimir Remeš; vlad. svet-nik Ivan Šubic; Viktor Zore. Fran Škrbec in Vaclav Vrtovec, zastopnika invalidov.

Iz pravih »Slovenskega odbora za vojne invalide« v Ljubljani.

Namen odbora je vsestranska skrb za voj-ne invalide. V ta namen preskrbuje vse, kar služi v dobrobit invalidom, posebno pa:

1.) dela na to, da se po deželah, v katerih prebivajo Slovenci, ustanove slovenske invali-dne šole in da se prirejajo razni tečaj za in-valide.

2.) dela na to, da se v Ljubljani napravi izdelovalnica protez, ki bo oskrbovala popravo protez vojnih invalidov, oziroma izdelovala no-ve proteze.

3.) skrbil, da se sestavi statistika vseh slo-venskih invalidov.

4.) dela na to, da se invalidom skazuje po-trebno spoštovanje. Zato vpliva na šolske obla-

sti, da se pri pouku v šolah mladina opozarja na zasluge in žrtve invalidov.

5.) a) zbira darove in jih deli med pomoči potrebne invalide;

b) daje jim posojila, da si morejo ustanoviti lastno podjetje;

c) posreduje jim nakup domačij;

d) preskrbuje jim službe v sporazumu s c. kr. posredovalnico za vojne invalide;

e) preskrbi invalidom pravno varstvo v slučajih, ki so v zvezi z invalidnostjo;

f) skrbi, da dobe invalidi, ki bolehalo in hirajo, zdravniško pomoč in zdravlila;

g) posebno skrbi za vojne slepce;

h) nadzira, kako invalidi uporabljajo podpore in vodijo podjetja, katera so pričeli s pomočjo odbora.

Politični pregled.

= **Prekrstitev Narodnonapredne stranke.** Narodnonapredna stranka je imela v soboto shod zaupnikov v Ljubljani, ki pa ni služil reviziji programa ali razpravam o njem, marveč v prvi vrsti v ta namen, da je sprejel nekaj resolucij in prekrstil stranko v Jugoslovansko demokratsko stranko. S to prekrstitvijo si hoče stranka pridobiti več zaupanja med ljudstvom. Na shodu so bile sprejete resolucije za samostojnost in neodvisnost Jugoslovancev, glede ustanovitve »Narodnega sveta«, organizacijski osnutek, zaupnica poslancu dr. Ravniharju, pozdrav Cehom in ustanovitve podpornega sklada za žrtve političnih persekucij. Narodnonapredna stranka, ki je bila doslej malone omejena na Kranjsko, skuša s tem razširiti svoj delokrog po vsem Slovenskem. Prekrstitev je nastala pod pritiskom »mladih«, ki so imeli nedavno zborovanje v Mariboru. Na shodu so govorili dr. Kukovec, ki je izjavil, da se Stajerci pridružijo novi stranki; ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar je podal poročilo o Narodnonapredni stranki, pozdravil reorganizacijo stranke in govoril o deklaracijski politiki. Deželni poslanec dr. Novak je govoril o ujedinenju južnih Slovanov; ljubljanski podžupan dr. Triller o centralnem Jugoslovanskem narodnem odboru. Državni poslanec dr. Ravnihar je poročal o delovanju Jugoslovanskega kluba v drž. zboru in končno Adolf Ribnikar o programatičnih načelih in urednik dr. Albert Kramer o organizacijskem osnuteku nove Jugoslovanske demokratske stranke.

= **Za gospodstvo Nemcev v Avstriji.** C. kr. korespondenčni urad poroča: »Fremdenblatt«, ki je veljal do pred kratkim kot oficijozen organ avstrijske vlade, bo zavzemal odesdal naprej napram vprašanjem notranje politike samostojno stališče v zvezi s danes objavljenega programa in ga zato sedaj v teh stvareh ni več smatrati za oficijozno glasilo. Stališče tega lista napram vprašanjem vnanje politike, v katerih objavlja ponovno namene vnanjega ministra, ostane nedotaknjeno. Ne da bi s tem prevzemalo jamstvo za vse »Fremdenblattove« vnanje politike tičejo se izjave, izjavlja vnanje ministrstvo, da odklanja vasko odgovornost za izjavljanje imenovanega lista, ki se tičejo notranje politike in uprave. — »Fremdenblatt« označuje v današnjem uvodniku svoje bodoče stališče napram notranji politiki. Dogodki zadnjih let, pravi list, so zopet dokazali, da je nemški narod v Avstriji steber te države. Junaštvu in bitkah je primerljivi požrtvovalnost zaledja. Niti oddaleč ne mislimo zmanjševati dejanj in naporov drugih narodov naše domovine. Toda nihče ne more tajiti, da so v prvi vrsti Nemci omogočili finančno vztrajanje v tej vojni. Stori bomo vse, kar zmoremo, da dobi nemški narod, kar mu pripada in da bodo zastopniki nemškega naroda v izpolnjevanju svoje dolžnosti vedno edini. List izjavlja nato, da hoče z vso silo in odločnostjo braniti najvišje državne interese proti prekucaškim, po razkosanju Avstrije stromečim stremjenjem, delati za podpiranje pridobitnih razredov od strani države in krepko podpirati moderni duh goskpodarskega življenja in zaključuje z besedami: »Iz vojne naj vzraste Avstrija, ki bo spoštovana na svetu in imela v montariji pristojni vpliv. Avstrija, v kateri bodo igrali Nemci vlogo, ki jim pripada, in imeli vsi narodi jamstvo za gospodarski in kulturni napredek. Avstrija, v kateri se bo odločno in hrabro nastopalo proti vsem razjedajočim silam. Prispevati hočemo v dosego tega cilja s popolno objektivnostjo, pa tudi s potrebno odločnostjo«.

= **Italija in jugoslovansko vprašanje.** Milanški »Secolo« poroča iz Londona: Italijanski ministrski predsednik Orlando je imel ob času svojega večdnega bivanja v Londonu dolg razgovor s predsednikom jugoslovanskega odbora dr. Trumbićem.

= **Program ogrske vlade.** Ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle je bodoči vladni stranki razvil svoj program. Program vsebuje malo novega in je očitno le izraz sporazuma, pri katerem imata posebno vlogo Tisza in njegova delovna stranka. Če se upoštevamo izstop Karolyijeve stranke, ki edina danes vodi boj za kolikor mogoče temeljito volilno reformo, potem je pač jasno, kaj se vrši za kulisami. Vladne stranke kakor tudi delovna stranka skušajo volilno reformo urediti tako, da bo čim manj tan-

girano njihovo gospodstvo. Na tej poti se srečajo vse stranke z edino izjemo Karolyijeve skupine. Na tej podlagi sklepajo sporazum tudi neodvisne stranke. Po domače povedano: na Ogrskem ostane vse pri starem, bodisi z volilno reformo, ali pa brez nje.

= **Položaj na Finskem.** Svenska Telegram Byran poroča: Ker sta deželni zbor in ustavna vlada Finska ovirana po revolucionarjih v izpolnjevanju svojih nalog, je osrednja zveza državnih uradnikov z odobrenjem predsednika Svinhufvuda sklenila, da ustavi vsako delo, dokler se zopet ne vpostavi red. Cenzura se je razširila. Bela garda je zavzela mesti Iivaskyla in Tavastehus. Stavka traja dalje. Bela garda je v premoči v celi deželi severne črte Nystadt-Wiborg. V Helsingforsu vlada mir, vendar je položaj še nevaren. — Finski državni tajnik Gripenberg v Stockholmu je prejel brzojavno obvestilo, da pošlita Ljenjin in Trocki tri polke na Finsko. Položaj finske revolucionarne vlade je vsled odpora bele garde in demokracičnih elementov v mnogih krajih tako težaven, da predlagajo kompromis, naj se v revolucionarni vladi prepustita dva sedeža meščanskim slojem. Več deželnih poslancev je bilo aretiranih.

= **Finska in Rusija.** Avstro-ogrski vladi je bil izročen naslednji protest finske vlade: Ruska vlada je sicer priznala finsko vlado, ni pa še ukrenila ničesar, da umakne svoje čete iz Finske. Čete povzročajo v deželi nemir in nered. Ruski ljudski komisar za vojaške zadeve je v Viborgu se nahajajočim četam ukazal, naj finske varstvene čete razorožijo ter orožje razdele med revolucionarce. Postopanje ruske vlade — pravi protest — pomenja težko žalitev Finske kot samostojne države, zato Finska odločno protestira proti ruskim ukrepom pri vseh onih vladah, ki so priznale samostojnost finske republike.

= **Vojni svet v Versailles.** Pariška Agence Havas poroča: Generali aliranih držav so se v Versailles sestali v soboto na posvetovanje. Razpravljalo se je zgolj o vojaških vprašanjih, zlasti o problemu enotne fronte in enotnega poveljstva. Generali so se tudi razgovarjali o najnovejših zračnih napadih na London in Pariz.

= **Židovska kraljevina Palestina.** »Berliner Tagblatt« poroča iz Londona, da bo angleška vlada v najkrajšem času proglasila neodvisno židovsko kraljevino Palestina. Sveto mesto bo nevtralizirano.

Dnevne beležke.

— **Na južni železnici** sta zopet vpeljana dnevna brzovlaka. Vozita po starem voznem redu.

— **Ukradeno vojaško perilo.** Iz nekega skladišča v Radohovi vasi je bilo te dni ukradenih 400 parov eraričnega perila za moštvo. Škoda znaša čez 4000 kron. Tatov doslej še niso izsledili.

— **Vsled opeklin umrl.** Pri stavbenem podjetju Beno Scheiner v Logatcu kot kuhar zaposleni 28 let stari France Kocmur se je pretečeni ponedeljek pri kuhi nevarno opek. Prepeljali so ga v deželno bolnico v Ljubljani, kjer je 1. februarja vsled opeklin umrl.

— **V gorovju ponesreči.** Sedemindeset let stari lovec in posestnik Matija Juvan je 27. januarja obiskal prijateljsko družbo v Groboščici, kjer je ostal do šestih zvečer. Ko je bila že tema, se je vračal skoz Hribovo dolino domov v Aržiše. Med potjo je padel čez neko skalo v prepad, kjer so ga našli drugi dan mrtvega. Poleg njega je ležala puška. Tudi ves denar se je našel pri njemu.

— **Potres v Metliki.** Iz Metlike poročajo, da je bil tam 29. januarja ob 12. uri in 20 minut popoldne močan potresni sunek, ki je trajal kakor 2 sekundi. Pohištvo se je močno streslo.

— **Tribovlje.** Občni zbor podružnice »Trovo-lje« Unije rudarjev avstrijskih bo v nedeljo dne 10. februarja ob 3 popoldne v prostorih »Delavskega doma«. Dnevni red: Računsko poročilo. Volitev odbora. Predavanje o potrebi organizacije. Prosimo soderge člane, da se zborovanja v največjem številu udeležijo. Zvečer priredi podružnično vodstvo društveno veselico v prostorih Delavskega doma. Vstopnina znaša za moške 1 krono. Vabimo soderge in sodergece na obilno udeležbo. — Odbor.

— **Zločin pijanega nabornika.** Minolo soboto se je vračal v Mariboru neki 18 letni nabornik preko državnega mostu, očitno proti domu. Nasproti mu je prišel 5 letni deček, ki se mu ni mogel pravočasno izogniti. Podivjana človeška zverina je prišla otroka in ga vrgla z mogočim sunkom preko mostove ograje v Dravo. Fantek je utonil in do danes še niso našli njegovega trupla. Prihitevši častniki in vo-jaki niso mogli preprečiti po bliskoma se odigravajočega groznega dejanja. Množica je stala pred tem dogodkom kot odrevenela, nato pa se je lotila zverinskega človeka, ki ga je hotela linčati. Fanta so izročili mestni straži.

Vojna.

Dunaj, 4. februarja. (Kor. ur.) Uradno se razglašajo: Med Adižo in Breno živahno artiljerijsko delovanje. Vzhodno Breno smo za-

vrnili sovražne izvidne oddelke. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 4. januarja. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: V mnogih odsekih fronte artiljerijsko delovanje, ki je zlasti na Flanderskem med gozdom Houthoulster in Lyso in na obeh straneh Scarpe proti večeru naraščalo. Zapadno Bellicourt se je izjalovil napad angleških izvidnih oddelkov. Ob Ailette so bili Francozi vdrti v naše prve postojanke, iz katerih pa smo jih v protisunkov vrgli zopet ven. Ujeli smo nekoliko Francozov. V zadnjih dveh dnevih smo sestrelili 16 sovražnih letal. — Na italijanskem bojišču med Adižo in Breno artiljerijski boji. — Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Iz stranke.

Sodrugom na uvaževanje. Na strankinem zboru sem pri točki »tisk« predlagal, naj se osnuje »leposloven in poljudno-znanstven list« kot so bili svoj čas »Svobodni glasovi«, ki jih je izdal Rok Drogenik v Celju. Prejel sem precej dopisov glede tega. Večina dopisnikov se strinja s tem in prosi, naj začnemo. Zato se obračam s pozivom na sodruge, ki se pečajo s pisateljevanjem, da mi sporoče svoje mnenje in povedo, v koliko bi sodelovali pri novem listu. Ako se zgleda dovoljno število sodelavcev, potem se lahko prične z izdajanjem. — Anton Kristan, Sp. Šiška, Ljubljana.

Aprovizacija.

Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo marmelado v sredo, dne 6. februarja in v četrtek, dne 7. februarja, na Poljanah št. 15. Določeni je ta-le red: Popoldne od 10. do 11. št. 1 do 100, popoldne od 2. do 3. št. 101 do 200, od 3. do 4. št. 201 do 300, od 4. do 5. št. 301 do 400. V četrtek, dne 7. februarja od 8. do 9. dop. št. 401 do 500, od 9. do 10. št. 501 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. Kilogram stane 2 K.

Sladkor na sladkorne izkaznice št. 51. se dobi v trgovini gosp. Holzerja, ker je g. Krivic začasno zaprl trgovino.

Sveže meso na rumene izkaznice C št. 1 do 1200 dobe stranke v sredo, 6. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je ta-le red: Od pol 2. do 2. št. 1 do 200, od 2. do pol 3. št. 201 do 400, od pol 3. do 3. št. 401 do 600, od 3. do pol 4. št. 601 do 800, od pol 4. do 4. št. 801 do 1000, od 4. do pol 5. št. 1001 do 1200. 1 oseba dobi četrt kg., 2 osebi pol kg., 3 in 4 osebe tri četrt kg., 5 in 6 oseb 1 kg., 7 in 8 oseb 1 in četrt kg., več oseh 1 in pol kg. — Kilogram stane 2 kroni.

Zadnje vesti.

Posvetovanja v Berlinu.

Berlin, 4. februarja. K posvetovanjem o političnih in gospodarskih vprašanjih, ki zadevajo skupne interese Nemčije in Avstro-Ogrske, dospejo jutri v Berlin državni tajnik von Kühlmann, minister vnanjih zadev grof Czernin in general Ludendorff. Pričakuje se tudi nemški poslanik na Dunaju, grof Wedel.

Konec stavke.

Berlin, 4. februarja. Wolffov urad poroča: Današnji listi računajo s tem, da bo stavka jutri končana. Tudi z ostalih krajev države dohajajo poročila, v katerih se naznanja konec stavke. Na preobrat je vplivalo zlasti dejstvo, da so vojaški zbori v raznih ozemljih namerali vpoklicati vse one dopustnike in oproščence, ki bi se na kakršenkoli način udeležili stavke.

Berlin, 4. februarja. (Wolffov urad.) Število stavkajočih v Gross-Berlinu se je zmanjšalo za kakih 100.000. V mnogih tovarnah je obratovanje zopet v polnem teku. V drugih velikih vojnih obratih dela približno 75 do 80 odstotkov delavcev. Jutri se najbrže zopet zniža število stavkajočih; v poučenih krogih smatrajo zato, da je stavka končana.

Berlin, 4. februarja. Sem so dospele vesti, da so se končale stavke v Kölnu, Bremnu, Vratislavi, Mainzu in Jeni.

Nasilje nemške vlade proti stavkajočim.

Berlin, 3. februarja. Vojno sodišče v Berlinu je obsodilo nekega 30 letnega strugarja, člana neodvisne socialno demokratične stranke zaradi poizkušenega veleizdajstva, izvršenega s tem, da je razdeljeval oklice, pozivljajoče delavce k stavki, na 6 mesecev zapora.

Köln, 1. februarja. Vojno sodišče je obsodilo strugarja Bernharda Hammerja zaradi poizkušenega veleizdajstva, izvršenega s tem, da je razdeljeval letake na 1 leto trdnjavske ječe. Olajševalni vzroki so njegova dosedanja neoprečnost in udeležba v vojni.

Monakovo, 1. februarja. V teku noči je bilo aretiranih več oseb, ki so bile v zvezi s stavko. Med njimi je tudi voditelj stavke, pisatelj Kurt Eisner in gospa Sara Lerchova. Danes popoldne je prišla večja množica pred policijsko

sko ravnanje in odposlala deputacijo k policijskemu predsedniku, da izposluje izpustitev aretirancev. Odgovor je bil, da razsodi o tem sodišče. Nato se je množica razkropila. Pred kraljevo palačo so poizkušali stavkajoči demonstrirati, a je vojaštvo preprečilo demonstracijo.

Berlin, 4. februarja. Danes dopoldne se je pričela izredna vojnosedna obravnava proti neodvisnemu socialno demokratičnemu poslancu Dittmannu. Obtožen je poizkušene veleizdaje, odpora proti državni oblasti in prestopka odredbe, glasom katere je bilo prepovedano vsem članom stavkovnega vodstva vsako delovanje. Vse te prestopke je Dittmann izvršil s tem, ker je imel v četrtek popoldne v Trep-tovskem parku nagovor na stavkajoče.

Gotha, 4. februarja. Generalno poveljništvo odreja vpoklic k vojakom vseh onih vojaškoobveznih oproščenih stavkajočih, ki v ponedeljek še niso pričeli z delom.

Rdeča garda.

Stockholm, 4. januarja. Kakor poroča »Dagens Nyheter«, se v Helsingforsu množijo umori meščanov. V mrtvašnici se nahaja že 30 mrličev. V raznih ulicah so včeraj rdeči gardisti postavili strojne puške. Gledališče je opustošeno. Rdeča garda je ustrelila med drugimi prejšnjega policijskega komisarja in nekega urednika. Švedi zapuščajo Helsingfors. Rdeči gardisti so se polastili v finski banki vse zaloge zlata.

Angleški kovinarji zastavljajo.

Haag, 4. februarja. Angleški kovinarji, zlasti zveza strojnikov, se pripravljajo na stavko. Če pride do stavke, je ogrožena vsa vojna industrija.

Vojna se nadaljuje do skrajnosti.

Pariz 4. februarja. Agence Havas poroča: Vrhovni vojni svet v Versailles se je pod predsedstvom Clemenceauja baval z izjavami grofa Czernina in grofa Hertlinga. V izjavah ni našel vrhovni vojni svet ničesar, kar bi kazalo, da so se centralne države približale zmernim pogojem alirancev. Vrhovni vojni svet je prišel do prepričanja, da je v teh okoliščinah njegova edina naloga, da z zadnjo energijo nadaljuje vojaške napore alirancev v tesnem in učinkovitem skupnem delovanju. Ti napori se morajo nadaljevati dokler se pri sovražnih vladah in narodih ne doseže preobrat, ki zagotovi sklep miru na podlagi, ki ne pomenja kapitulacije pred agresivnim militarizmom glede vseh onih načel, katerim hočejo aliranci pripomoči do zmage, načel svobode in pravičnosti in spoštovanja pravice narodov.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Stavbena in gostilniška zadruga »DELAVSKI DOM«
r. z. z. o. p. v Trbovljah.

VABILO
na

redni občni zbor

Stavbene in gostilniške zadruge »Delavski dom« v Trbovljah kateri se vrši v nedeljo dne 24. svečana ob 4. uri popoldne v prostorih »Delavskega doma«.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Sklepanje o prebitku.
5. Volitev enega člana v načelstvo, tri člane v nadzorstvo ter dva namestnika.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

Učiteljska tiskarna
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Ljubljana Frančiškanska ul. 6,

Tiskovine za šole, župan-stva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija.

Litografija.

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knji-žice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

== V LJUBLJANI. ==

== Poslovnica c. kr. avstrijske razredne loterije. ==

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju.

Rezervni fondi okroglo
K 1.500.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje aprovizacijske kredite